

Kjak

Annika Smith

færøsk-dansk folketingskandidat for SF i København, medlem af SF's Landsledelse

EU eller kongeriget? Danmark må vælge

EU presser Danmark til at sanktionere Færøerne for overfiskeri af makrel. Men før regeringen går med på at straffe Færøerne, som er uden for EU, men en del af rigsfællesskabet, må den sætte sig ind i den færøske virkelighed

Den danske regering står om få uger med en svær sag, hvor den skal vælge side mellem EU, som vi er en del af, og Færøerne, som er del af kongeriget Danmark, men står udenfor EU. Sagen drejer sig om, at Færøerne sidste år gav sig selv en kvote til fiskeri af makrel i eget farvand, uden at man, som sædvanlig, havde indgået en aftale med naboerne i Norge

og EU. Den færøske sologang har medført, at der er blevet fisket mere makrel end det biologisk forsvarlige. I år gik Færøerne alligevel længere, og gav sig selv en endnu større kvote. Det har ført til kritik fra Norge og EU, som beskylder Færøerne for at true hele makrelbestanden i Nordsøen.

Sagen kulminerede på et EU-ministtermøde i juni,

hvor man besluttede at lave forslag til handelssanktioner mod Færøerne. Danmark, som til januar overtager formandskabet for EU, skal altså stå for at sanktionere en del af rigsfællesskabet. Fiskeriminister Henrik Høegh læner sig allerede op ad et ja til sanktionerne. Det er forståeligt set ud fra et bæredygtighedssynspunkt. Men inden Høegh blindt

følger EU's anbefalinger, bør han sætte sig ind i den færøske version af sagen.

Deroppe er det nemlig sådan, at Nordatlantens makrelbestand er vokset og har søgt mod koldere vande, så den nu befinder sig ved Færøerne en stor del af året. Der er tale om helt enorme mængder, og det påvirker hele økosystemet ved Færøerne, da makrellen

fortærer den føde, andre fiskearter ellers lever af. Trods dette har Norge og EU fastholdt, at Færøerne må fiske blot 4- 5% af den samlede makrelkvote. Dette har hele det politiske spektrum på Færøerne fundet så himmelråbende uretfærdigt, at man er gået solo og har tildelt sig selv op mod 20% af den samlede kvote.

Situationen er uholdbar.

Men før regeringen sanktionerer Færøerne, har den pligt til at overveje, om det er Færøerne, der er slynglen i sagen, eller om det snarere er Norges og EU's grådighed, der har fremprovokeret den færøske reaktion. Det tyder på det sidste.

Sjúrdur Skaale

Góð framtíðarútlit - ella bara niðurpíning

Fiskidagar: Tað kann ikki gerast rúmligari hjá øllum - men tað kann gerast rúmligari hjá teimum bestu

Av tí at tað stóð á jøvnum 16-16 millum tveir blokkar á tingi, endaði eg, sum leysgangari, sum avgerandi atkvøðan í málinum um fiskidagarnar.

Hetta hevði verið ein ynskistøða, um talan var um eitt mál, har eg var púra sannførdur um, hvat er rætt og hvat er skeivt. Men so er ikki her - og teir mongu reiðarar og fiskimenn, sum eg havi tosað við farnu vikurnar, eru sjálv-sagt vónbrotnir av, at eg eg trýsti á tann grøna knøttin.

Eg skal tí stutt greiða frá orsökini.

Vreiði og frustratión

Endamálið við vinnupolitikki má vera at geva vinnuni so greiðar, tryggjar og stimbrandi karmar at virka undir sum gjørligt.

Men okkara fiskivinnupolitikkur hevur gjørt júst tað øvuta.

Fyri fjórða árið á rað verða stór inntriv gjørd í fiskidagarnar. Ein partur er "luft" - men als ikki alt. Nartlað verður burturav møguleikunum hjá hvørjum einstøkum skipi. Alt verður niðurpínt. Og reiðari, sum hava gjørt stórar iløgur í fiskidagar, síggja løgtingið - sum eitt annað Kreml - gera teirra iløgur til einkis.

Hetta drepur virkishugin, og skapar sjálvandi bæði frustratión og vreiði hjá monnum, sum hava ilt við at klára seg frammanundan.

Ræðandi tøl

Men tað er ikki bara heimaflotin, sum er illa fyri. Hagtølini fyri serliga toskaveiðuna er einki minni enn ræðandi. Ongantið áður hevur fiskiskapurin verið so vánaligur so nógv ár upp í slag.

Hagtølini, sum vísa hvat slag av fiski verður landaður,

er eisini ørkymland. Ein sera stórur partur er smáfiskur, sum ongantið hevur gýtt, og sum gevur vánaligan kiloprís.

Tí eru vit helst í teirri støðu, at hóast tað loysir seg best hjá hvørjum einstøkum skipi at fiska so nógv sum gjørligt her og nú, so er hetta ikki tað besta fyri samlaðu vinnuna og landsbúskapin í longdini.

Hóast flotin er minkaður nógv farnu árin, kunnu vit helst fáa meir burturúr við at fiska enn minni.

Hótt marknaðar-atgongd

Altjóða havgranskingarstovnurin ICES hevur hesi køldu tølini. Uttan mun til hvat vit halda um ICES, so hevur teirra tilmæli avgerandi týdning fyri okkara atgongd til marknaðirnar. Og gera vit einki, er vandi fyri, at ICES næsta ár hevur eitt sera

einfalt tilmæli, tá tað snýr seg um føroyska toskastovnin: STOP FISHING!

Hendir tað, verður trupult at sleppa av við bæði tosk og aðrar føroyskar vørur, tí tað er ICES, keyparin lurtar eftir - ikki okkum. Og fáa bæði Ísland og Norra nógv betri skoðsmál fyri sína stovnsrøkt enn vit, er ikki trupult at síggja, hvat kann henda við okkara útflutningi.

Tað er eftir mínum besta tykki hættisligt at ignorera alt hetta. Og tí trýsti eg á tann grøna mánadagin.

Rúmligari hjá teimum bestu

Men skal nakað sum helst perspektiv verða í hesi skerjingini, so mugu vit fáa eina skipan, har vit framyvir ikki skera allan flotan yvir ein kamb, og bara pína alt niður. Ein mekanisma má fáast at virka, soleiðis at

tann, sum brúkar allar sínar dagar og kanska keypir meira afturat, ikki verður raktur eins hart og tann, sum ikki brúkar allar sínar dagar.

Tey skip, sum hava besta raksturin, mugu fáa størri rásarúm.

Hetta kann náast við eini brúksskyldu, sum ger, at óbrúktir dagar fella aftur til landið, so fleiri dagar kunnu latast skipum, sum hava tørv á teimum. Fæst ikki ein politiskt bindandi avtala um eina slíka skipan, trýsti eg IKKI aftur á tann grøna, tá tað verður atkvøtt endaliga um fiskidagarnar. Tí so eru eingi framtíðarútlit í nøkrum.

Ein slík skipan skuldi sum frá leið havt við sær eina tillaging, soleiðis at vit fáa færri skip við góðum korum - heldur enn sum nú: nógv skip við trongum korum.

Henda skipan verður ikki

til gagns fyri øll. Onkur fer at fáa - aðrir fara í longdini at missa.

Men yvirskipaða endamálið kann ikki vera at halda so nógv skip í vinnuni sum gjørligt. Tað má vera at tryggja, at tey, sum eru, bæði veiða burðardygt og fáa so góðar møguleikar, at yvirskotið kann forrenta nýggjar iløgur.

Ein vinna, sum ikki gevur yvirskot til nýggjar iløgur, hevur onga framtíð. Og heimaflotin, sum til fyri fáum árum síðani í veruleikanum fiskaði frítt, gevur ikki yvirskot. Sum støðan er hjá botnfiskastovnunum eru ikki útlit fyri broytingum í so máta.

Politiskt mugu vit taka atlit til bæði flota og fiskastovnar.

Vit kunnu ikki gera tað rúmligari hjá øllum - men við røttu skipanini kann tað gerast rúmligari hjá teimum bestu.